

Rijnders, Gerardjan

Gerardjan Rijnders (1948), acteur, toneelauteur, regisseur,
artistiek leider Toneelgroep Amsterdam

ROLLEN

Orfeus, Euridice, Moeder,
Weduwe, Choreografe,
Vriendin, Julia,
Vader, Uitgever, Bacterioloog,
Cineast, Massamoordenaar,
Raf, Vriend, Amor

ballet

SCENE 1 BRUILOFT

MOEDER

En de rokjes lijken zo uitbundig.
Wapperen en zwaaien en ik moet het
nog zien. Champagne tintelt, alles
lijkt een glimlach, maar je hoort de
grijns. Zie ik kleren over de stoel
hangen, ben ik, denk ik, aan het kot-
sen. Hangen gewoon mijn kleren
over de stoel. Drieklanken door de
beuken, mooi, niet treurig, of treurig
en mooi. Uitgever schatert het bor-
des af, stelt belang, op gemak, wenst
konijntjes uit de hoed. Zo'n dag is
net een bokaal vol rozen en de zon
schijnt en zelfs Orfeus lacht, bruidje
bloost, kinderen tuimelen als
koortsbeelden over het gazon. Het
duizelt me, de champagne denk ik,
of de leugens. De gouden regen
glimt niet echt. De grappen worden
net te laat begrepen. Iets te lange
stille als de muziek ophoudt. Het
eten lijkt te spugen. Een van pijn
vertrokken gezicht achter een
scherm. Of ben ik moe ?

SCENE 2
NA DE BRUILOFT

EURIDICE
Mooi...

ORFEUS
Ja...

EURIDICE
Als je goed luistert...

ORFEUS
Ja...

EURIDICE
Dan is het bijna doodstil.

ORFEUS
Nooit helemaal.

EURIDICE
Alles houdt zich stil. Alles ademt alleen maar. Alles houdt z'n adem in.

ORFEUS
Om ons af te luisteren ?

EURIDICE
Om ons niet te storen. Wat hoor jij?

ORFEUS
Wat ik wil. Een blaadje dat praat in zijn slaap. Een zonnestelsel dat net wakker wordt. Een gedachte die zich uitrekt. Een rivier die het warm heeft. Kussen... op zoek naar sloop. Een taal die onvertaalbaar is.

EURIDICE
Vroeger dacht ik, dat alles wat ik niet zag, er ook niet was. Ik keek voortdurend achterom.

ORFEUS
En nu heb je mij om achterom te kijken ?

EURIDICE
Jij kijkt niet achterom. Jij kijkt voor mij achterom.
(Hij doet het)
Jij loopt achteruit.
(Hij doet het)
Voor mij uit.
(Hij doet het)
En kijkt naar me.
(Hij doet het)

ORFEUS
Ik zie alleen jou.

EURIDICE
Maar alles is er.

ORFEUS
Zolang ik er ben ?

EURIDICE
Zolang je voor me bent.

ORFEUS
Ik kan ook voor je vooruit lopen.
(Hij doet het)
En achterom kijken.
(Hij doet het)
Dan kijk ik en voor je en voor jou achterom.

EURIDICE
Ik weet niet of ik dat durf. Of dan niet weer zo'n moment... Want later had ik dat nog, dat mijn hoofd ineens 350 graden... om te verifiëren... of alles, of ik...

(stille)

ORFEUS
He ?

EURIDICE
(Ze rent op hem af en springt in zijn armen)
Paniek. Alsof ik door een slang werd gebeten.

ORFEUS
Welke slang ?

EURIDICE
Dat weet ik niet.

(Orfeus draagt Euridice af)

SCENE 3
DECREMATIE

WEDUWE
It brings to mind Wagners celebrated Liebestod that musical line straining onward and onward unappeased and unappeasable. In a lateral leap of association it also brings to mind Mick Jagger's frantic 'I can't get no satisfaction' which was so popular in the 1970's before we realised that women's so called penis-envy was probably a projection of men's envy of our capacity for multiple or serial orgasms.

MASSAMOORDENAAR
Who said that ?

WEDUWE
Robin Morgan.

MASSAMOORDENAAR
Who's he ?

WEDUWE
Hij is zij. Zij schrijft. Zij is vrouw.

MASSAMOORDENAAR
Ik hou van vrouwen.

WEDUWE
Je houdt ervan dat vrouwen van jou houden bedoel je.

MASSAMOORDENAAR
Ja.

WEDUWE
Anders besta je misschien niet.

MASSAMOORDENAAR
Zo simpel ?

BACTERIOLOOG
Ik ben bacterioloog, ik onderzoek cholera, zo zie ik er ook uit.

VRIENDIN
Sorry, maar ik vind dit net zo iets als het fotojaarboek. Ik bedoel de echt belangrijke dingen, daar bestaan toch geen foto's van, de echt belangrijke momenten, cruciale gedachten bijvoorbeeld, daar zie je toch nooit een foto van ?

RAF
Of een foto van God ?

VRIENDIN
Dat bedoel ik nou : willekeur.

WEDUWE
Hij was, zei hij, bijzonder gehecht aan een bepaalde regel : 'Een legerhelm tikkelde doelloos over straat.' Weer zo'n woord, zei ik. 'Moord ?'

CINEAST
Ik zag laatst iemand liefdevol op een tank kloppen. Ben ik aan gewend, mij vallen altijd de verkeerde dingen op.

JULIA
't Heeft ook wel iets gezelligs, een crematie.

BACTERIOLOOG
Toen hij hoorde dat Bertold Brecht weliswaar in van die zogenaamde arbeiderspakken liep maar ze wel liet maken van zuiver zijde, heeft hij het verzameld werk verbrand.

UITGEVER
Vind ik net zo hypokriet.

VADER
Af en toe slaak ik een kreet, maar uit kiesheid voor de burens, en voor Olafje natuurlijk, maak ik daarbij geen geluid.

UITGEVER
Is dat niet slecht voor het libido, of de spijsvertering ?

RAF
Dit hier heeft zoveel deuren, zoveel ramen, je vergeet haast dat je binnen bent.

MOEDER
Alsof God het landschap als een tafellaken heeft uitgeschud.

CINEAST
Ik kijk je recht in je smoel en zie de dood.

SCENE 4
NA DE CREMATIE

CHOREOGRAFE
Hij doet me op de een of andere manier aan een lijf denken, of aan een olifant. Hij is ook zo groot, joh.

MASSAMOORDENAAR
Hij ?

VADER
Is het kleinste mammoetje net zo groot als de grootste olifant ? vroeg Olafje laatst. Ja, zeg ik. Dus jullie sterven uit en ik blijf leven ?

CHOREOGRAFE
Die snap ik niet.

VRIENDIN
Het Chinese teken van mooi is een combinatie van de tekens vrouw en kind. Het teken van ruzie is een combinatie van de tekens dak en twee vrouwen. Het teken van jaloezie : vrouw bij deur.

CHOREOGRAFE
Een boom heeft zoveel wijsheid, omdat hij er al zo lang staat. Hij relateert zo. Als ik een tijdje in zo'n boom heb gezeten, dan is ie een soort vriend voor me. Hij heeft me gedragen.

MASSAMOORDENAAR
Ken je dat gevoel, dat je je, na ieder woord dat je zegt, nog eenzamer voelt ? Laatst het woord zakaanzetstaaltje, dat is iets draagbaars om messen mee te slijpen.

CHOREOGRAFE
Al die gesexualiseerde messen overal, eh... mensen.

MASSAMOORDENAAR
Laatst werd ik ineens gek, kon ik me een telefoonnummer niet meer her-

inneren. Ik draai het altijd automatisch.

CHOREOGRAFE
Volgens mij ben jij er ook weer zo één die nooit huilt maar drinkt.

MASSAMOORDENAAR
Hoe bedoel je : gesexualiseerd ?

CHOREOGRAFE
De stilte na het einde van de zin. Leuke man.

WEDUWE
Hij kijkt je nooit aan.

CHOREOGRAFE
Hij ontziet je.

WEDUWE
Hij ontkent je.

CHOREOGRAFE
Hij gunt je je onzekerheid.

WEDUWE
Hij kijkt je nooit aan.

CHOREOGRAFE
Bange man.

WEDUWE
Man.

VRIENDIN
Een doodbloedende hond die z'n eigen bloed opdrinkt, omdat dat tenminste nog warm is.

WEDUWE
Zo'n dag dat ik me absoluut niet kan concentreren. Lees ik : wijdlopije monologen, staat er : wanhopige mongolen.

UITGEVER
Ik weet als topondernemer maar al te goed dat je feiten schept door ze te suggereren. Wat is studie ? Kijk, je kunt een stelling onderbouwen met een aantal duidelijke maar simpele argumenten en voor de rest met een overtuiging die ten dele berust op ervaring. Het enige wat ik kan doen is proberen het probleem te verduidelijken : is het oplosbaar of niet, om wat voor soort probleem gaat het eigenlijk. Je moet niet bang zijn dat er iets fout gaat. Dat gebeurt toch wel. Je moet onderkennen wat er precies fout gaat en hoe. Ach, het klinkt een beetje snuiterig en ik ben zelf heus niet zo'n nat type, maar mijn filosofie is : als er toch kermis komt in je leven, maak er dan maar een boeiende kermis van.

RAF
Die wethouder gaat helemaal te gek op Haagse regels.

VRIEND
Het beroerde bij dit alles is dat dit blok niet een uitzonderingspositie behoort in te nemen.

RAF
Een casco-idee, en dat bestaat uit : je zet vier muren neer, en hier staan ze al en als je wilt dan hang je er een peertje in.

VRIEND
Er moeten zo snel mogelijk een aantal deelplannen gemaakt worden.

RAF
Hij moet natuurlijk wel zijn huiswerk maken die wethouder.

BACTERIOLOOG
Hij handelde in adoptiekinderen.

MOEDER
Ach God.

BACTERIOLOOG
Het verdiende goed maar die ene raakte hij maar niet kwijt die hield hij dus maar zelf.

MOEDER
Ach God.

BACTERIOLOOG
De meeste van die kinderen belanden in snuff-films, die films waarin die kinderen eerst geneukt en dan - echt- vermoord...

MOEDER
Ach God.

BACTERIOLOOG
Dat ene kind bleek toen verschrikkelijk verwaarloosd.

MOEDER
Die mensen in die supermarkten kan ik me ook zo aan ergeren. Laten die winkelwagentjes maar her- en derwaarts staan. Vind je door de hele stad terug.

VADER
Wat valt er nou te lachen zei Olafje: Homo betekent gewoon mens, dat is een ander woord voor mens, en fiel dat ie is gevallen, nou ik ben ook wel eens gevallen.

UITGEVER
Wat ik nog zeggen wou het is het verhaal van de wederopbouw en om de afbraak tegen te gaan, gaat het dan ook om het feit dat als we het over een multi-rationele eh... raciale samenleving hebben, dat we hem als kans definiëren.

MOEDER
Maar dan zit ik in zo'n frans kamer-tje met zo'n laf bloemetjesbehang van die lelietjes op sokken en waarom krijg ik dan dat soort associaties? Is dat discriminerend ?

UITGEVER
Waar ?

MOEDER
Een neger aan de Loire bijvoorbeeld.

CHOREOGRAFE
Ik heb runen als uitgangspunt genomen. Runen zijn stenen in Zweden met beelden van goden of voeten, 10.000 jaar oud. Ik probeer die beelden in beweging te krijgen en ze ook naar een andere tijd te verplaatsen.

VADER
Dat ze allemaal een stukje kruispunt... dat ze dakloos worden ?

CHOREOGRAFE
Dat ik de ruimte krijg om zowel de positieve als de negatieve... want die schokschouderen wel degelijk of zo... het element dat ik soms denk : mijn hart wordt zo groot straks springt het eruit.

VADER
Olafje nam alle kadootjes die hij ooit van haar had gekregen mee naar oma's crematie : een autootje, een speldje, een muis... Hij vond het heel erg dat er niet echt vuur was.

VRIEND
Heel gevoelig, echt iets voor jou.

VADER
Hoe bedoel je, echt iets voor mij ?

VRIEND
Jezus, als ik dat niet eens meer kan zeggen.

JULIA
Het leuke van een gesprek tussen echte mannen, je weet wel, van die echte, hele echte... nou ja, dat je er toch langzaam achter komt dat ze wel degelijk ook emoties uitwisselen, echte gevoelens. Heel voorzichtig natuurlijk.

UITGEVER
Dat ze ook een hart hebben al klopt het tussen hun benen.

JULIA
Lul!

MOEDER
Zo'n plaats waar je je zo op kunt verheugen, alleen al door de naam, en dan is het helemaal niets, een

kruispunt met een meubelzaak. Puy l'Eveque bijvoorbeeld, had ik me zo op verheugd.

JULIA
Ik hoorde vannacht ineens een man in doodsnoed.

VRIEND
Droomde ik ?

JULIA
Dat weet ik niet.

MASSAMOORDENAAR
Ja, zo'n kamer die er nu eenmaal moet zijn. Zo'n kamer dat je denkt misschien is ie niet eens echt ongelukkig. Zie ik overal geslachtsdelen. In de televisie, kut, op alle schilderijen, lul, op de luxaflex, lul, de kalenders, kut, in de theekopjes, lul, ieder sleutelgat, kut, een schemerlamp, kut, de telefoon, lul, alles kut-lul-kut-lul. Ik heb het nog, als ik jou aankijk. Ik zou je in stukken kunnen snijden. En al dat bloed over mijn lichaam smeren...

JULIA
Stop.

MASSAMOORDENAAR
Alsof ik me vol smeer met mijn eigen zaad zonder dat het nee zegt eindelijk eens een keer niet...

JULIA
Hou op!

MASSAMOORDENAAR
Hou op zegt.

VRIENDIN
Mijn oma kreeg een hartaanval uit angst voor het chinese eten. Dat had ze nog nooit gedaan. Zeg je dat zo ? Dat kende ze niet. Ze praat nog maar heel weinig want ze heeft een hersenverlamming gehad.

MASSAMOORDENAAR
Zeg je dat zo ? Heb jij wel eens een t.v. programma gezien waarin de schrijfster van een script de actrice ontmoet die haar gaat spelen ? Voordat de schrijfster kan antwoorden heeft de actrice het antwoord al gespeeld.

VRIENDIN
Ik haat actrices.

JULIA
Ik haat billen. Die hangen daar maar die zitten daar maar en iedereen accepteert dat maar. Die treurnis.

VRIENDIN
Dat heb ik nou met monologen, eh mongolen, maar daar kun je toch

ook van houden ? Zo'n kwijlende mond, zo'n natte scheet, dat ontroert toch ?

JULIA
Sta ik voor een etalage van een meubelzaak. Denk ik : daar is over nagedacht, die stoelen. Zitcomfort! Billen! Broeken, precies hetzelfde. Zonde! Ik kan soms hevig verlangen naar een wereld zonder billen.

MASSAMOORDENAAR
Ik heb een mes.

JULIA
Klootzak!

VRIENDIN
Mijn broer had twee hamsters, die beten elkaar de neus af, echt, dat bloedde. Ik huilend met zo'n beest onder de kraan. Had ie een bloedneus.

JULIA
Je broer ?

VRIENDIN
Ja. En een hond. Die had borstkan-ker. Heel zielig. Die kreeg ik...

MASSAMOORDENAAR
Die kanker ?

VRIENDIN
Ja, toen de cavia dood ging en ik erg vaal verdriet had.

JULIA
Vaal ?

VRIENDIN
Ja.

MASSAMOORDENAAR
Wij hadden ook een cavia. Rakker-tje. Rakkertje was heel bang. Zat altijd in zijn hoekje. Kreeg mijn zus schoon genoeg van, heeft ze hem op zolder neergezet. Daar is ie gestorven. Gelukkig.

JULIA
Hoe weet je dat ?

MASSAMOORDENAAR
Was ik bij.

VRIENDIN
Dat ie gelukkig was ?

BACTERIOLOOG
Sommige Papoea-stammen werden zo depressief van missie en zending, dat ze niet meer konden neuken. Ze zijn uitgestorven.

CINEAST
Het lijkt me zo mooi een film te maken over een heel beroemd histo-

risch iemand. Zonder tekst, heel weinig tekst. Je hoort alleen wat zo iemand natuurlijk heeft gezegd, niet wat hij misschien zou kunnen hebben gezegd, al staat vast dat ie 'Eureka' of 'We are not amused' of 'Vader, vergeef het hun, want ze weten enzovoorts'. Alleen maar teksten als : leuk, mooi weer, pas op, klootzak, en je ziet die mensen ook alleen maar in een winkel, of aan het ontbijt, in de dierentuin. Een film zonder een leugen. Over Jeanne d'Arc bijvoorbeeld. Alleen aan het eind die brandstapel, en dan weet je het.

BACTERIOLOOG
Ik zou zo graag eens opnames mee-maken van die achtervolgingsscenes, met auto's of raceboten. Al die wrakken.

WEDUWE
Je hebt toch spiegels.

VRIENDIN
Wat willen ze dan ? Dat ik vreselijk verliefd ben en dus wanhopig en door het lint ? Vreselijk ziek en stervende en tenslotte gelouterd ? Ik kom alleen maar even langs!

WEDUWE
Ik weet niet wat ze doet in dat huisje. Ze speelt soms de piano, hoor ik.

CINEAST
Dat ze dat verlangen naar een wereldoorlog niet begreep. 'Jij bent er toch.' En dat dat neuken ook maar gestotter was en dat hij bijna hoorbaar verrotte. 'Jij bent een mislukt schilderij'. Nog moest ze niet lachen.

BACTERIOLOOG
Hij zei iets over een verdwaalde vlieg tussen twee tepeltjes.

CINEAST
En zij over een paraplu die op de overloop stond te schimmelen.

BACTERIOLOOG
Ik hou van je.

CINEAST
Je bent bang.

VADER
Toen lachte hij alweer en begon over Egon von Fuerstenberg, in New York. Zijn toompje was geknapt van Egon zijn lul. Een plas bloed, vlekken zo groot als China en lachen, het hotelpersoneel, gillen, Egon...

CHOREOGRAFE
Je zult toch Ego heten.

VADER
Egon!

UITGEVER
We kunnen de achitektuurgeschiedenis ruwweg in twee periodes verdelen : voor en na de koe. In 1871 stootte een koe per ongeluk een petroleumlamp om, in Chicago, en dat was de oorzaak van de grote brand die de helft van de stad in de as legde en waarbij 10.000 mensen omkwamen.

CHOREOGRAFE
In de tweede kamer zie ik nooit een vrouw die d'r zaakjes niet kent, die zich niet heeft voorbereid, bij mannen zie ik dat wel.

BACTERIOLOOG
Je ogen zijn net een waterval.

CINEAST
Jij ziet je ook overal in verdrinken.

VRIEND
Waarom ik zo veel drink ? zei hij. Om niet onmenselijk te worden.

BACTERIOLOOG
Om te vergeten dat ie dat al lang is.

WEDUWE
Een omgevallen boekenkast ? Mij doet ie eerder denken aan een bord met kouwe klikkjes.

VRIENDIN
Hij praat als een schommelpaard vol houtworm dat zich in het hooi verslikt.

WEDUWE
Die oogjes, kleine aquariumpjes waarin al maanden water staat te rotten. Twee opgeblazen visselijkjes als pupillen.

VRIENDIN
Zij kirde het vroeger al uit van de pret als we haar met haar blote reet door de brandnetels sleurden.

UITGEVER
Waarom schrijven zoals Tsjechov ? We zijn al x miljard doden verder en die hebben ook recht op een stem, bovendien, Tsjechov was antisemiet, dat maakt hem nog net geloofwaardig maar wel achterhaald.

CINEAST
Ook de beeldende kunst moest het ontgelden, 'Ze moeten eerst maar eens nieuwe materialen uitvinden.'

BACTERIOLOOG
Video ?

CINEAST
Dat is voor kinderen. Houtskool maar dan in kleur.

BACTERIOLOOG
Dat bestaat toch al ?

CINEAST
Of verf die spreekt. Iedere kleur vertelt zijn eigen verhaal, in zijn eigen toonsoort, zijn eigen ritme, je staat voor een schilderij en je hoort een continu gebrom, geritsel, kreunen, lachen, vloeken, zingen...

BACTERIOLOOG
Dat is toch bij ieder schilderij ? En kleur is volgens mij vrouwelijk.

CINEAST
Ik ook, zei hij.

VRIEND
Hij doet al maanden lang niets, hij luistert naar de vliegen in zijn hoofd.

JULIA
Dat ze gedacht had toen ze zich er op betrapte dat ze al urenlang naar die zelfde hondedrol had zitten staren : en hij dan. Dat ze mensen bijna gewaarschuwd had niet in die drol te stappen uit medelijden met die drol.

VRIENDIN
Al z'n onderbroeken had ze ingesmeerd met het bloed uit haar eigen polsen maar haar vriendin had ze inmiddels al gewaarschuwd.

JULIA
Want daar lag ie mee te... ?

VRIENDIN
Dat wist ze.

JULIA
En dat was jij ?

WEDUWE
Hij kookte uitgebreide maaltijden voor haar en het kostte haar meestal weinig moeite de gedachte te onderdrukken dat hij eigenlijk wilde dat ze dicht groeide zodat hij makkelijk het huis kon ontglippen en zij niet eens de deur meer door.

MOEDER
Soms stak ze diezelfde nacht nog haar vinger in de keel. Soms liep ze naakt voor hem door het huis.

WEDUWE
Hij vond dat aangenaam, als regen. Soms danste hij naakt voor haar en lachte met haar mee.

MOEDER
Die week trok er een gifwolke over de stad. Nam hij me maar mee, zei ze, zei hij je telt tot 10 in een glazen potje heb je je eigen gifwolke.

WEDUWE
Ze hebben de vloer bij haar open gebroken. Liggen er 15 natte, dode ratten waar grote gele maden uitkruipen met zwermen crazy vliegen er omheen. De man van de gemeente die haar verzekerd had : geen probleem duikt als hij dit ziet in paniek door het raam naar buiten blijft met zijn voet achter de vensterbank haken smakt op het binnenplaatsje en kotst alles onder.

MOEDER
Hij kon ook teder zijn.

WEDUWE
Zij zelfs koket.

MOEDER
'In Panama is een bloem die z'n eigen blaadjes opeet.'

WEDUWE
Ik ken zo'n **man**, zegt zij.

MOEDER
We zijn twee bomen die in elkaar gegroeid zijn zei zij wel eens.

WEDUWE
Hij vermoedde een lesbisch complot. Iedere pot is een Pol pot. Hij klaagde over monsters aan de rand van zijn blikveld. Wolven : sokken aan de waslijn. Overrijpe peren : ratten in de bomen.

MOEDER
En jij dan, zei hij wat ben jij anders dan een tochtgat. Als jij iets zegt, verplaatst zich wat lucht.

WEDUWE
Gooi je jouw hersens in een emmer biotex blijft er niets over, niet eens een wurmpje alleen een emmer stinkend water en nog zou je je erin verdrinken, zei zij.

MOEDER
Hij sloeg haar.

WEDUWE
Zij trapte hem.

MOEDER
Er sneuvelde iets.

WEDUWE
's Ochtends zette hij thee.

WEDUWE
Hij bond haar op een stoel vast liet haar de gruwelijkste foto's zien, zette een cassetterecorder neer om haar reacties op te nemen. Mijn muze, zei hij.

MOEDER
Moest ze kotsen ?

WEDUWE
Niets, ze kon niets meer zeggen, geen stom woord. Een week later vonden ze haar met een dode rat in haar armen.

SCENE 5 AMOR

ORFEUS
Waarom slepen jullie mij van het slagveld ? Hier kreppeer ik. Daar leef ik. Het is zo'n lieve oorlog, zo'n weldadig bloedbad.

AMOR
Zulke mooie wonden, als bloemen of babygezichtjes, een leger werkelozen, jouw woorden, die zij voedde, of ga ik me nu te buiten, zei ze. Ik rot weg als een heilige, want ik stink niet en steeds zoekt hij me weer op, er groeit van alles uit mijn lichaam. Ik kriewel van schimmels en mossen, ik ben omzwermd door insecten, ik word een tuin waarin hij wandelt. Ik ben een raam waar hij doorheen kijkt om het jongetje te zien wat hij wilde zijn. Met een boek met plaatjes, een raam met een barst, omdat je de kou uitnodigt uit medelijden, en dan ga je dood uit liefde. Ze stierf tenslotte met de afstandbediening nog in haar hand. Ze wilde hem niet afstaan en toen ze al lang in coma was flitsten er nog steeds tientallen beelden over het scherm. Op zoek naar jou.

ORFEUS
Er kwam een school vissen uit haar mond, en haar wenkbrauwen werden de kust, en haar herinneringen de duinen en daar zwerf ik nu rond op zoek naar haar. De huizen die ik passeer krimpen in elkaar, de mensen die mijn blik vangen spat het bloed in de ogen.

AMOR
Zie je die hand die uit het zand steekt? Ze is overal, altijd. Wat je aanraakt, je raakt haar aan. Raak haar aan haal haar terug uit het rijk van de doden naar het rijk van de stervenden. Maar kijk haar niet aan, want kijkt zij jou aan dan weet ze waarom ze hier blind was. En dan is er alleen nog de kou en de barst en de schreeuw terwijl jij eindeloos achterover tuimelt, en alleen die schreeuw wordt opgevangen.

SCENE 6 ONDERWEG

UITGEVER
Ik heb eens een nest jonge zwaluwen gezien zwart witte kopjes boven een randje van stro en klei en als ze moeten poepen laten ze hun gatjes buiten boord hangen om het nest niet te bevuilden en als dan de moeder verschijnt of de vader met een torretje of een wurmpje dan beginnen ze te piepen en te krijsen als een stelletje hysterische nonnen dat de heilige maagd ziet verschijnen : open gesperde bekjes, paniek.

VADER
Ik kon nooit slapen, dacht ik tot ik er achter kwam dat ik altijd meteen inslaap maar onmiddellijk weer wakker word uit de verschrikkelijkste nachtmerries. Voorgoed.

RAF
Ik probeer iedere nacht voor het inslapen na te gaan, waar ik nou eigenlijk ontroerd door ben geweest, die dag, geraakt. Soms is het alleen maar mijn eigen urine.

VRIEND
Ruine.

RAF
De geur, de kleur, die herfst.

VRIEND
Ik had heel lang gedacht dat ik geen emoties had.

RAF
O God.

VRIEND
Ineens begreep ik het : dat gelul, die irritaties, die... wratten, dat bedoelelen ze met emoties. Dacht ik : het gaat over liefde, gaat het over plattjes.

RAF
Ik zou wel 's willen scratchen, maar dan niet met grammofoonplaatjes, maar met hoofden. Zit ik met een vriend aan tafel, komt er zo'n joviaal type langs, je kent dat wel : hallodelo enzo, zegt die vriend : weet je wat het met jou is ?

A - eigenlijk heb je altijd al het liefst een of ander muziekinstrument willen bespelen, maar dat heb je nooit gedurfd.

B - tegen je zin dus ben je bedrijfsarts geworden in een bedrijf waar je op kotst.

C - je lijdt aan periodieke migraines, angstaanvallen, gasvorming, de wakkelijks terugkerende nachtmerrie dat je valselyk beschuldigd wordt

van moord op drie minderjarige meisjes omdat de kleur van hun ogen je niet zou aanstaan en aan wintertenen en
D -je drinkt te veel en daarom dreigt je vriendin voortdurend je te verlaten.

VRIEND
Kan iemand in godsnaam voor enige samenhang...

RAF
Samenhang!

VRIEND
Samenhang zorgen!

MOEDER
Dat ligt steeds anders. Je kunt op tijd geboren en dan toch te klein of te vroeg geboren en dus ook te klein en te licht en te zwak...

JULIA
In een couveuze ?

MOEDER
Maar het geluid van die motor is weer veel te bedreigend. Kunnen ze ook niet aan.

JULIA
Watjes!

MOEDER
En soms zit de navelstreng weer om hun halsje dat ligt allemaal anders...

JULIA
Waar ?

MOEDER
In het basisonderwijs.

JULIA
Hoe lang heb jij er over gedaan ?

MOEDER
Zes jaar.

JULIA
Je zwangerschap ? Van je moeder ?

BACTERIOLOOG
Is de monokonaal gekoppeld aan een fluorescerend label, dan is het in de test net alsof de goede spermacellen een lichtgevend kapje op hebben. Na de tocht door de zona ellucida waarbij het acrosoom grotendeels is uiteengevallen moet de fusie...

JULIA
Flikker.

MOEDER
Man.

JULIA
Flikker.

VADER

Ik met Olafje laatst naar Artis. Zit daar zo'n aapje zich uitgebreid af te trekken kijkt onverschillig om zich heen en eet vervolgens dat sperma op. Wat doet aapje nou? vraag ik. Zegt Olafje: hij kijkt op zijn horloge.

UITGEVER

Zeker omdat wij altijd naar die consensus op zoek zijn, maar het natuurlijk onze verantwoordelijkheid is om over die schaduw heen te springen.

RAF

Ja o.k. maar daar heb je natuurlijk wel een draagvlakje voor nodig.

UITGEVER

Zonder mandatering gaat het uiteraard niet.

CHOREOGRAFE

Al die mensen die ergens een mening over hebben een opinie, ik bedoel, dat ze hebben nagedacht dat zeggen ze tenminste, en nog steeds denken, denken dat ze denken iets te denken.

VADER

Jij denkt toch ook?

CHOREOGRAFE

Maar ik wil niet ophouden met denken.

VADER

Dat is net zo fundamentalistisch.

CHOREOGRAFE

DOORdenken? Ik wil zo denken dat niemand denkt dit is nu gedacht, hoera! Gedachten hoeven toch niet altijd mijlpalen te zijn, monumenten?

VADER

Een gedachte die gedacht is is toch...

CHOREOGRAFE

Dat wil ik dus niet.

VADER

Denk dan niet.

CHOREOGRAFE

Ik ben toch niet dood!

JULIA

O nee?

CHOREOGRAFE

En dat idee van... hoe heet het ook weer? Loutering! Daar geloof ik ook niet in.

RAF

Wij brengen problemen in de sfeer van het beheer onder, maar nodig is een systeem van zoals ik dat noem beleidslevenscyclus.

VRIEND

Ik ben misschien alleen maar jaloers op zijn hartstocht. Ik zou alles veel fysieker willen ervaren. Ik zou veel meer schijtende vrouwen op straat willen zien.

RAF

Je kunt natuurlijk proberen op alles te schieten en vervolgens te zeggen hebben we weer geen lijn, dan zeg je wat heeft ie nou eigenlijk gezegd? Sorry. Over wie heb je het?

VRIENDIN

Laatst had hij zwart wit foto's gevonden uit zijn jeugd, hij was zo gelukkig, kon zich meteen alle kleuren weer herinneren. Vraag ik me af.

CINEAST

Geef je me ineens een dreun tegen mijn kop en zegt: sorry ik weet niet waarom ik dit doe. Ik zeg: geeft niet je zult er je redenen wel voor hebben iets erotisch of zo. Zegt ie: sorry.

CHOREOGRAFE

Dat mooie van oude films dat ieder plaatje een verhaaltje is net onecht dat zich niet eens verontschuldigt zo van: ik lijk wel niet ben ook maar een verhaaltje. Die...

CINEAST

Onschuld.

CHOREOGRAFE

Mythes hebben dat. Dat je best op iemand kunt vertrouwen ook al draagt ie jouw onderbroek niet.

CINEAST

Ik haat mythes.

WEDUWE

Ik bewaar mijn knoflook altijd in een flesje slaolie de partjes dan, hoe heet dat, schijfjes. In de ijskast kun je die maanden bewaren...

MOEDER

Teentjes!

WEDUWE

Ja. Je moet knoflook nooit zo in de ijskast leggen. Dan bederft het juist. Maar in zo'n flesje heb je ook nog het voordeel dat die olie vanzelf naar knoflook gaat ruiken. Heb je meteen een heerlijke dressing.

MOEDER

Soms denk ik wel eens: waarom niet? Dan wil ik alles omgooien. Alle meubels weg, nieuw keukenblokje de tuin ompspitten, nieuw haar, oosterse keuken veel roerbakken, klimop tegen het kozijn maar dan in de kamer, spiegels op de vloeren een kraampje in de voortuin om loten te verkopen of pannekoeken, of alleen derde-wereldproducten maar dan niet uit dictaturen een jacus, of ontslag, een wereldreis, obligaties, het casino, een moordaanslag op mij, overdosis, paint brush of solotoneel, voor en over gehandicapten... dan knip ik mijn nagels en dan is het over.

WEDUWE

Dat ken ik wel, dat...

UITGEVER

Staat er een batterij fotografen als ze het kantoor uit komt. Die beginnen allemaal te klikken te ratelen en te flitsen. Flickert ze ineens de trap af. Epileptische aanval door dat spervuur.

VRIENDIN

Wie? Jij?

UITGEVER

Epileptici lopen ook gevaar als ze in een file voor het stoplicht staan te wachten, en alle auto's voor hen moeten links af. Al die knipperlichtjes al die verschillende frekwenties. Lukt vaak een aanval uit.

JULIA

Is ze nu dood?

UITGEVER

Nee, vergeten.

VRIENDIN

Dood.

MASSAMOORDENAAR

Toen ik een jaar of 13 was, 14 misschien heb ik 's een maand of drie achter elkaar gehuild. Om alles. Alles vond ik kennelijk reden genoeg om in janken uit te barsten. Ik had gelijk natuurlijk maar het was niet erg... handig.

JULIA

En nu heb je dat nooit meer?

MASSAMOORDENAAR

Nee. Soms voel ik het nog wel eens aankomen, zo hier, onder dat strottehoofd...

JULIA

Dat slikken?

MASSAMOORDENAAR

Dat praten, en dan denk ik: nee, niet terug, niet weer, nooit meer. Nooit meer terug.

JULIA

Naar wat?

MASSAMOORDENAAR

Naar dat... vanzelfsprekende geel.

JULIA

Dus zwijg je.

MASSAMOORDENAAR

Ik denk.

JULIA

Waarom?

MASSAMOORDENAAR

Aan alles. Aan die drie maanden, denk ik, denk ik.

CINEAST

Ik had een heel mooi beeld in mijn hoofd, maar ik kan het me niet meer herinneren, alleen, nu ik dit zeg, dat mijn mond bloedt.

MOEDER

Je hond?

RAF

Vroeger wandelde ik altijd met mijn vader door het huis. Iedere kamer was een ander land en we bezochten ieder land en spraken met de bewoners.

VRIENDIN

Ze zegt eigenlijk alleen nog maar Ja en Nee. Pas als je doorvraagt begint ze nog zinnen te formuleren. Eerst wou ze helemaal niet meer. 'Antwerpen, dat is toch te ver?' 'Maar jij rijdt toch graag auto?' 'Ja, ja, ja.' 'Dan is dat toch plezant?' 'Ja.' Na een half uur kwam het er uit: De angst om met stokjes te moeten eten.

JULIA

Als ik me 's ochtends realiseer wat ik alweer allemaal gedaan heb: die thee, dat gefrut met zo'n zakje boterham, botervloot, bestek ook, ochtendjas met of zonder ceintuur, pantoffels, de wekker, de gordijnen, wel of niet gedroemd de hele dag doornemen, de hele nacht en de vorige dag douchen, gevecht met sokken, panties, keuzes, knoopjes, veters, tanden, dan ben ik bek af.

CHOREOGRAFE

Zo'n oude film met al die spetters en strepen. Al dat gedraaf. Alles vlug vlug. Niemand die nadenkt. Praten zonder tekst.

CINEAST

Dat is maar goed ook.

CHOREOGRAFE

Sommige B films hebben dat ook. Met tekst:

CINEAST

Kranten met heel veel foto's ook. Dat gezeik!

CHOREOGRAFE

Ik ben al blij als ik bijvoorbeeld op een fiets zit met een scheve trapper. Kan ik tenminste weer tobben over op den duur ontwrichte kniege-wrichten.

WEDUWE

Arriveerde ik als handschoen in Batavia. Daar zou hij aan boord komen, had hij geschreven. Het laatste stuk naar Soerabaja zouden we dan samen... dat was onze huwelijksreis. Maar hij was er niet. Wel twee oude tantes, die stonden op de kade, die had ie gestuurd. Hij schaamde zich, omdat iedereen het zou weten, dat wij die nacht aan boord en zo...

MASSAMOORDENAAR

Je kunt niet zeggen dat ik mijn huis verwaarloos. Ik zie het niet eens als mijn huis. In plaats daarvan heb ik vrouwen, iedere dag andere en iedere dag minstens vier, een stad vol kутten daar woon ik, die woon ik uit en als ik onder de douche ga zeg ik : even de afwas doen.

CHOREOGRAFE

Fuck you!

MOEDER

We met ?

CHOREOGRAFE

Sure!

MOEDER

Oh, you were on tour then ?

CHOREOGRAFE

No, I was recovering from cancer!

MOEDER

Oh, you look terrific.

CHOREOGRAFE

Toen ook!

RAF

Ik prefereer radio, die stem waar je een gezicht bij moet fantaseren, maakt je nog een beetje verantwoordelijk voor het nieuws.

CHOREOGRAFE

Maar zo'n vrouwtje dat zich opknoopt, da's toch cafepraat voor een half uur. Daar ben je toch niet echt mee bezig.

UITGEVER

Ja, zelfmoord vind ik wel een soort... leven.

MASSAMOORDENAAR

Toen ze tenslotte uitgeput en ten einde raad vroeg waarom hij altijd alleen maar sprak in beelden, aforismen, witticism en hyperbolen, nooit eens een argument of een tegenargument, een voorbehoud, eventueel maar niet noodzakelijk want zo mannelijk hoefde het nu ook weer niet een konklusie, antwoordde zij alleen maar...

UITGEVER

Luie naaisters hebben lange draden, Okay dat weten we maar wat is nu eigenlijk het nut van al die confidenties ?

RAF

Dat ze horen wat ze niet willen horen.

UITGEVER

Wie, wat, waarom niet ?

RAF

Alles, littekens, massagraven.

MOEDER

Toen heeft ze zo verschikkelijk hard geschreeuwd, uit woede over die pleeggezinnen, die oorlog, alles, dat ze ineens stokdoof was. Ze hoorde helemaal niets meer. De werkster zei nog, of schreef op een briefje : misschien bent u alleen maar sneeuwdoof, zoals je ook sneeuwblind hebt, tijdelijk blind. Maar ze heeft nooit meer iets gehoord.

BACTERIOLOOG

Ze hebben heel lang gedacht Freud gelijk te moeten geven en dat onder dwang van het onderbewustzijn de beerput van het menselijk...

MASSAMOORDENAAR

Waarom beerput ?

BACTERIOLOOG

... van het menselijke ego open gaat, waar die bij anderen hermetisch gesloten blijft. Een andere mogelijkheid biedt computersimulatie. Amerikaans onderzoek...

RAF

Dus betrouwbaar ?

BACTERIOLOOG

... wijst uit dat wanneer een computer willekeurige woorden mag genereren er quasi wetenschappelijke termen verschijnen, of woorden die betrekking hebben op uitwerpselen.

UITGEVER

Floppies die met zweethandjes zijn ingevoerd ?

BACTERIOLOOG

Gilles de la Tourette heet die ziekte.

UITGEVER

Van computers ?

BACTERIOLOOG

Ook.

MASSAMOORDENAAR

Kutcomputers.

CHOREOGRAFE

De mythe is niet wat er in de onderbroek zit.

CINEAST

Nee, wie hem draagt.

CHOREOGRAFE

De onderbroek zelf.

VADER

Olafje zei : ik heb hele kleine oogjes dus zie ik meer. Grote ogen botsen tegen allemaal bomen op, de mijne gaan er onder door.

MASSAMOORDENAAR

Wie is in godsnaam dat Olafje ?

CHOREOGRAFE

Een kind.

RAF

Ik ?

WEDUWE

Soms ga ik vrijdags het weekend in en 's maandags als ik er weer uit kom, weet ik echt niet meer wat ik al die tijd gedaan heb. Hij vroeg me, wat wilt u : een keer per maand, een keer per half jaar, iedere week, iedere dag?

MOEDER

Die psychiater ?

WEDUWE

Ik zeg, 't maakt mij niet uit, u bent de psychiater. U moet maar gewoon weer een man nemen, zegt ie. Gewoon ? weer ? een man ? nemen ?

MOEDER

Freek de Jonge zegt het ook : ik wil huilen en lachen tegelijk.

WEDUWE

Maar dat wil ik juist niet meer. Niet meer tegelijk. Dat kan ik niet meer. Die compromissen.

MOEDER

Maar gevoelens zijn nooit zuiver. Dat zit allemaal heel klompex, klompex...

WEDUWE

Als woorden.

MOEDER

Komplex ?

JULIA

Ik weet het niet, ik vind het... Nou ja, het begin...

VRIENDIN

Het eerste hoofdstuk, ja, dat...

JULIA

Maar daarna wordt het een beetje een dode boom...

VRIENDIN

Die toch niet vlam vat.

JULIA

Een hond die zich in drie huizen thuis voelt en allerlei rare double binds en zo...

VRIENDIN

Maar er werd wel iets...

JULIA

Er werd iets verkend, ja.

VRIENDIN

Iets gedefinieerd.

JULIA

Ja!

VRIENDIN

Vooral angst. Er werd iets...

JULIA

Afgeweerd.

VRIENDIN

Afgebakend.

JULIA

Toch vind ik het niks.

VRIENDIN

Nee. Mooie jurk.

JULIA

Dank je. Vind je ? Jan zei : net een volkstuintje onder de rook van Hoogovens.

VRIENDIN

Typisch Jan.

JULIA

Die jurk.

VRIENDIN
Nee, dat, dat...

JULIA
Vind je ?

VADER
Je kunt wel zeggen dat Auschwitz de anus van de wereld was, of is, maar dat impliceert toch dat Auschwitz dus noodzakelijk is. Wat moet een mens zonder anus ?

BACTERIOLOOG
Ontploffend!

VRIENDIN
Ja, iets dat je denkt...

JULIA
... wat moet je er mee.

VRIENDIN
Ik ?

JULIA
Met Jan, dat je dat afvraagt.

VRIENDIN
Dat vraag ik me niet af. Niet met Jan.

JULIA
Jij zei : typisch Jan.

VRIENDIN
Ik had het niet over die jurk.

JULIA
Nee, dat wat moet ik er mee.

VRIENDIN
Dat zei jij, ik wou zeggen...

JULIA
Iedereen wil altijd iets zeggen.

VRIENDIN
Ik wou iets heel anders zeggen.

JULIA
Zeg dat dan. **JJ** lijkt net die hond met double binds.

VRIENDIN
Ik had het helemaal niet over Jan. Ik ben dol op Jan.

JULIA
Precies!

UITGEVER
Hij heeft eens een thriller willen bewerken tot een draaiboek. Dacht ie ik streep elk overbodig woord door elke onmogelijke scene. Land-schapsbeschrijvingen, gevoelens, gedachten... Hield ie een woord over. Hij durfde niet te zeggen wat.

CHOREOGRAFE
Agressie, irritaties, schuldgevoelens, hoofdpijn, maagklachten, concentratieproblemen, suicide, flauwtes...

VRIEND
Hij heeft een kolonie mieren uitgemeord, in zijn keuken, met gif. Hij heeft de berg lijkjes voldaan toegeknipt : Aus-witz.

BACTERIOLOOG
Hij draait watjes in z'n oren, eet ze vervolgens op.

CINEAST
Hij ziet haar liggen, naakt, ze heeft op hem gewacht, maar is in slaap gevallen en hij denkt, ze is dood en dan gaat hij haar in paniek neuken, om haar maar weer tot leven... en zij wordt wakker en hij heeft zijn ogen dicht want, denkt zij, denkt aan iemand anders en zij gillen : doe je ogen open, kijk me aan, je houdt niet meer... dan wurgt hij haar. Later wordt hij door een aantal vrouwen gruwelijk vermoord. Zijn kwatrijnen sieren nu een enkel koffietafeltje. Een film.

VRIEND
We zwemmen samen in zee. Ineens begint het te stormen. Er verschijnen grote zwarte oorlogsschepen. Ik zeg : dit is gewoon een kamer met een heel eng behang. Dan staan we ook in die kamer. De deur naar een andere kamer staat open. We gaan die kamer binnen. Er is een oudere mevrouw. Ik vertaal haar ons verhaal en dan zegt ze : Ja, dat klopt, jullie zijn nu toch samen in een kamer. Maar deze heeft een heel ander behang, zeg ik.

JULIA
Wie wij ? Wie jullie ? Wie is hier behang ?

VRIENDIN
Hij zegt altijd : ik hield echt van haar, maar op het laatst had ik het gevoel dat ik met een kruimeldief...

JULIA
Dat lieg je.

VRIENDIN
Dat zegt hij.

JULIA
Dat liegt ie. Dat zeg jij ?

VRIEND
Dat voelde ik zo.

JULIA
Jij voelt helemaal niets. Jij hebt nog nooit iets gevoeld.

VRIENDIN
Dan maakt het toch niet uit.

JULIA
Jij hebt allen maar billen...

VRIENDIN
Met een bloedneus.

JULIA
Stond ik huilend met hem onder de douche. Dat mis ik. Niet hem, niet jou, maar de mislukking die je bent. Waarom huil ik nou ? Iedereen zegt altijd dat ik zo geweldig ben. Dat geloofde ik.

VRIENDIN
Ja.

JULIA
Niets is zo lekker als te sterven voor een man, maar hij moet er wel bij zijn.

VRIEND
Ik ben er toch.

JULIA
Dit is toch geen leven ?

VRIENDIN
Ook.

SCENE 7 : IN DE ONDERWERELD

CINEAST
Toen ik terug kwam van een korte vakantie naar Baden Baden, vond ik tussen mijn post een brief van Frank waarin hij me mededeelde dat ik de tweede prijs gewonnen had in de prijsvraag. Hierover was ik enigszins verbaasd, maar ik heb met Frank telefonisch contact opgenomen, zoals hij mij in zijn brief voorstelde, en toen hebben we voor zondag 8 oktober een afspraak gemaakt. Frank zou met de trein naar Arnhem komen en op de afgesproken tijd van 5 uur stond ik bij het station om hem te verwelkomen. We kenden elkaar niet, maar Frank had in ons telefoongesprek uitgelegd hoe hij eruit ziet, dus ik zocht naar een donkerblonde man met zijn haar in een staartje. In de stationshal zag

ik plotseling een jonge man in een leren broek met een prachtig lakleeren jasje en ik dacht : dat moet hem zijn. Ik liep naar hem toe en vroeg of hij Frank van R. was, hetgeen hij beaamde. Ik stelde me voor en daarna gingen we op het stationsplein in een gezellig restaurant aan de bar iets drinken. Tijdens ons eerste drankje, waarna het ijs al snel gebroken was, besloten we elkaar te tutoyeren. We vertelden elkaar wat we zoal in het dagelijks leven doen. Na nog een paar drankjes te hebben genuttigd, zagen we dat het inmiddels half zeven was geworden en door de heerlijke geuren die ons vanuit de keuken van het restaurant tegemoet kwamen, begonnen we al aardig trek te krijgen. Ik vertelde Frank dat we hier in Arnhem een ruime keuze hebben in diverse buitenlandse keukens en na wat overleg besloten we om Indisch te gaan eten. Na een aperitief nam Frank een nasi- en ik een mihoengerecht, waarvan we smulden. Nadat we voldaan waren, besloten we koffie te gaan drinken in een gezellige cafe-bar. We boften, want we vonden een prima plaats in het overdekte terrasgedeelte van deze cafe-bar. Daar lieten we ons de koffie goed smaken en omdat we zin hadden in nog een tweede kopje, bestelden we gewoon nogmaals. Ik complimenteerde Frank met zijn mooie lakjas. Werkelijk prachtig, heel apart, heel... lak. We zaten nog gezellig te praten, toen ik me realiseerde dat Frank ook nog terug moest naar Amsterdam en ik vroeg hem daarom hoe laat hij terug wilde. Frank zei, dat de laatste trein om 5 over 12 uit Arnhem vertrok, waarna hij nog in Utrecht aansluiting kon krijgen op de nachttrein naar Amsterdam. We namen nog een drankje en om half 12 wandelden we richting station. De trein stond al voor het perron en na nog wat nagepraat te hebben, stapte Frank in de trein na drie zoenen van mij te hebben gekregen en een hartelijk bedankt voor de gezellige avond. De trein zette zich in beweging en nadat ik Frank had uitgezwaaid, liep ik naar mijn auto, die ik in de buurt van het station had geparkeerd, om vervolgens naar huis te gaan. Ik kon terugkijken op een gezellig avondje uit.

WEDUWE
Echt gelukkig ? Wanneer ik alles even belangrijk vind, even mooi, even hulpeloos, altijd maar even. Dan weer al die prioriteiten. Overleven. Begrijp je ? Met die van mij had ik dat vaak. Als ik naar zijn handen keek, of hoe hij soep at. Dan was ie opeens vier. Of zijn naakte geslacht, als ie uit bad kwam. 'Waarom neem

jij nog bloemen voor me mee ? Ik heb jou toch.' Dan glimlachte hij, alsof ie het begreep. Toen hij stierf en ik al die tijd zijn hand vast hield en het kwijl van zijn mond veegde en hij me maar aan bleef kijken en onhoorbaar praatte, bezweringen, toen zei ik : nu zijn we pas echt getrouwd. Hij glimlachte en stierf. Bijna achteloos. En nu ben ik Penelope, en ik wacht tussen de schimmen, tot hij me komt halen. Dit hier noem ik zolang mijn onderduikadres.

VRIEND

Er was eens een hoer met een hart van goud en een stem als een carillon en haar klanten gaf ze altijd een pilsje en een reepje chocola en ze mochten de hele nacht blijven en 's ochtends schonk ze thee in porseleinen kopjes en meestal vergat ze gewoon om geld te vragen. De meeste klanten betaalden uit zich zelf wel en vaak het dubbele van wat ze haar verschuldigd waren, want zo lief vonden ze haar, zeker als de zon scheen en ze haar haar nog niet had opgestoken, dat de kleur had van een voorrangsbord en krullen als in een zagerij, en vaak bleven ze nog uren rondrentelen voor haar raam, want ze was geliefd als verse broodjes en een klant was zo vervuld van haar borsten en haar geur, die is toen aangereken door een donkerblauwe peugeot van iemand met een leidinggevende functie bij het Gemeente Energie Bedrijf en toen is hij glimlachend bij haar op bed gestorven, terwijl zij zijn hand vast hield en vertelde over haar jeugd in Kinderdijk met al die molens waar haar vader molenaar was en haar moeder protestant en vrouw, en die man van die peugeot vond dat zo vertederend dat ze wel drie maanden gratis gas en elektra kreeg en ik meen ook water.

VRIENDIN

Ik heb toch godverdomme met jouw godvergeten sentimenten niks te maken!

VRIEND

Alleen maar. Al het andere is onecht. Wees blij dat je nog 's een sentiment tegen komt. Koester ze, als hondjes die met hun staartje kwispelen, als hoeren die je verrot schelden. Ieder sentiment is beter dan een bankafschrift.

MOEDER

Een strandje aan een groot blauw meer. Aan de overkant enorme bossen. Een vrouw loopt over een pad boven het strand. Samen met haar vader en haar man. Ze hebben het over een zoon van Gorter, die zou zijn overleden. Hij heeft slechts EEN

roman geschreven. Ik herken de vrouw van een schilderij. Ze is dichteres. De schilder had een Franse naam. Een kudde elanden verschijnt aan de overkant van het meer. Hakbijlen vliegen door de lucht. De elanden worden bijna allemaal afgeslacht. Ik passeer een aantal mannen die het vlees opeten. Al dat bloed, zeg ik. Dit heeft geen bloed, zegt de dichteres, dit is meteen gegrild.

EURIDICE

Ik kan dat niet.

AMOR

Wat niet ?

EURIDICE

Zo praten. Zo veel. Ik luister liever naar wat er gezegd wordt, en dan kies ik wel wat ik eventueel had willen zeggen. Ooit heb ik wel veel gezegd. Alles bijna. Teveel.

RAF

Welke stukken ?

MASSAMOORDENAAR

Het hoofd.

RAF

Het hoofd ? En de vagina ?

MASSAMOORDENAAR

Niet altijd.

RAF

Als u het hoofd van de romp wilde scheiden, sneed u dan eerst in het vlees en brak vervolgens het bot ?

MASSAMOORDENAAR

Ja.

RAF

Brak u dat bot door het hoofd net zo lang heen en weer te bewegen tot het brak. Net als wanneer je een ijzerdraadje breekt.

MASSAMOORDENAAR

Ik nam nooit een bijl mee naar het kerkhof.

RAF

Heeft u wel eens uw penis af willen snijden, omdat u liever een vrouwelijk geslachtsorgaan heeft ?

MASSAMOORDENAAR

Vroeger misschien.

RAF

Heeft u zo'n vrouwelijk geslachtsdeel ooit over uw eigen geslacht gedragen, om dat te verbergen ?

MASSAMOORDENAAR

Ja.

RAF

Heeft u dat gedaan met vagina's van verschillende lijken ?

MASSAMOORDENAAR

Ja.

RAF

Leken de gezichten van die lijken op dat van uw moeder ?

MASSAMOORDENAAR

Ja.

RAF

Droeg u rubberhandschoenen ?

MASSAMOORDENAAR

Wel bij Mary.

RAF

Zijn dit vrouwenborsten ?

MASSAMOORDENAAR

Ja.

RAF

Van Mary ?

MASSAMOORDENAAR

Ja.

RAF

Die schedels, wilde u die als een soort bekers gebruiken ?

MASSAMOORDENAAR

Ja. Dat had ik van die vikingen. Die liederen die ze zongen, en dat ze dronken uit schedels. Wat dronken ze ? Mout ?

RAF

Die gezichten, heeft u ooit zo'n gezicht voor uw eigen gezicht gedragen, als een masker ?

MASSAMOORDENAAR

Ja.

RAF

Hoe bevestigde u dat ?

MASSAMOORDENAAR

Met een touwtje.

RAF

Hoe lang droeg u zo'n masker ?

MASSAMOORDENAAR

Nooit langer dan een uur. Ik had van alles te doen.

RAF

Heeft u wel 's panties aangetrokken en vervolgens zo'n afgesneden vagina over uw penis gedaan ?

MASSAMOORDENAAR

Ja.

RAF

Waarom heeft u die ene vagina met aluminiumverf beschilderd, of zilver ?

MASSAMOORDENAAR

Hij werd groen.

RAF

Hij begon te rotten ?

MASSAMOORDENAAR

Hij ?

BACTERIOLOOG/CINEAST

We hebben eigenlijk een hele goede verhouding. We zijn alles voor elkaar. Moeder, vader, minnaar, kind, leraar, baby, koningin, postbode, plant, radio, man, vrouw, groente, zuurstof, dagboek, geheim, bloedbad, strijkijzer, ijskast, pilsje, vakantie, roes, kots, krant. Er wordt zoveel moois gemaakt, maakt hij me attent op. Niet eens. Ik word attent. Door hem. Waarom doen operazangeressen zo raar met hun wenkbrauwen, dacht ik vroeger. Nu kan dat gewoon. Door hem. Dat ze dat doen. En dat ik dat denk. Alles wordt bespreekbaar. Vroeger had ik ook iets heel puriteins ten aanzien van foto's. Laat er maar niks op staan, dan is het pas echt.

CHOREOGRAFE

Ik lig met je in bed. Ik wil vrijen. Jij niet. Vindt het vies. Je staat op maar je lichaam blijft achter in bed. Dat maakt me bang.

VRIENDIN

Die spierverlammers. Op het moment dat die naald erin ging, normaal zou ze die pas krijgen als ze in coma was, maar zij ging maar niet in coma en die dokter zei nu zou ik eigenlijk meer morfine moeten scoren 't is ongelofelijk met deze hoeveelheid zou ik jullie allemaal in coma moeten kunnen krijgen, alleen zij wil niet. Ze begon te hallucineren. Ha, Pennie heeft een kameel op haar hoofd. Toen ik afscheid van haar nam hoorde ik haar ook dingen zeggen die ik haar nog nooit had horen zeggen. Woorden. Aimabel persoon, zei ze tegen mij. Jij bent een aimabel persoon. Ik zeg wat zeg je ? Je bedoelt leuk, aardig, vriendelijk ? Nee, ik bedoel : jij bent een aimabel persoon.

EURIDICE

Wie is er dood ?

UITGEVER

Wie niet.

CHOREOGRAFE

Laatst wist ik niet eens meer hoeveel miskramen ik al heb gehad. Droomde ik. Ik was in gezelschap van vrienden die nog allerlei examens moesten doen, terwijl ik dat toch meestal moet in mijn dromen, en **ZIJ** kregen bovendien twee hoofdmaaltijden.

JULIA

We zaten eens samen op de trappen van het museum. We waren heel stoned. We probeerden na te gaan met welke schilders de mensen die naar buiten kwamen zich het meest hadden geïdentificeerd. Francis Bacon...

WEDUWE

Suddenly there are footsteps behind her. Heavy, rapid, a man's footsteps. She knows this immediately. Just as she knows she must not look around. She quickens her pace in time to the quickening of her pulse. She is afraid. He could be a rapist. He could be a soldier a harasser a robber a killer. He could be none of these. He could be a man in a hurry. He could be a man merely walking in his normal pace. But she fears him. She fears him because he is a man. She has reason to fear...

MASSAMOORDENAAR

Who the hell said... ?

(Schreeuw van Euridice)

MOEDER

Ze schaatst nog steeds wanhopig over haar herinneringen. In de hoop te vallen of er door te zakken. Ze moet iets voelen. De stakker.

EURIDICE

Als je met hem praatte voelde je je op een tropisch zandstrand. Ieder woord was een dolfijntje dat gedag kwam zeggen. En als hij lachte verdronk ik in geluk. Hij had haartjes op z'n buik vol lieve beloften van vrede en geborgenheid. Het ergste was misschien nog wel dat hij af en toe, eigenlijk altijd, zo'n vreselijk verdriet had. Ik kon daar niets aan doen. Je kunt toch niet zeggen : niet huilen. Je kunt zeggen : huil maar, maar wat zeg je dan nog ? Je kunt ook niet zelf huilen. Je kunt ook niet niks doen. Zo'n ene seconde dat je samen naar de televisie ligt te kijken en je telt wel 20 leugens tussen hem en jou. Dan heeft het niet eens meer zin om dat ding uit te zetten. Dan kies je een ander kanaal. Toen begon hij mij te slaan. Hij bond me aan tafelpoten vast. Dit is niet waar. Met een blinddoek voor en een prop in mijn mond. Soms moest ik op handen en knieën

als een hond, dan moest ik blaffen, terwijl hij me van achteren neukte, dit is niet waar. Ook gaf hij me een bak zo'n etensbak voor honden, en dan liet hij me uit, dit is niet waar. Ik moest naakt door het huis kruipen aan een riem en dan wilde hij dat ik in de planten piste dit is niet waar en als beloning kreeg ik dan te eten uit die hondebak eerst macaroni later hondevoer dit is niet waar dacht ik steeds. Op school ben ik 's voor de klas geroepen. Waarom lachte jij vroeg de leraar. Ik lachte om een gedachte, zei ik. A ha, hier hebben we een poëet! ga jij maar strafwerk maken. Dit kan niet, dacht ik. Nee. Ik wil zijn tekstverwerker niet zijn.

(Orfeus op)

ORFEUS

Mooi.

EURIDICE

Nee.

ORFEUS

Als je goed luistert.

EURIDICE

Nee!

ORFEUS

Wat hoor je dan ?

EURIDICE

Littekens.

ORFEUS

Zonder jou ben ik... Als ik adem haalt iemand anders... De mensen op straat lopen over mijn graf. Ik praat alleen maar tegen jou. Jij leeft. Ik niet. Ik ben een spookrijder in jouw hoofd. Alles wat ik zeg valt op de grond en als ik het wil oprapen, is er al een stofzuiger langs geweest. Niet kijken. Probeer me niet te zien.

EURIDICE

Ik word al moe als ik jouw je mond zie open doen. Ik hoef jouw ogen niet te zien, ik sterf er in. Jouw ogen zijn je darmen alles wat jij ziet wordt verpulverd, vermalen. Jij bent even betrouwbaar als AIDS : betrouwbaar. Ik wil niet terug naar jou. Ik ben liever voor altijd dood dan dat ik iedere dag opnieuw door jou vermoord word. Raak me niet aan. Ik

ben liever in deze hel dan in de jouwe. Hier weten ze wat liefde is. Ze beginnen er niet aan.

(Stilte. Euridice kijkt Orfeus aan)

SCENE 8 FINALE

AMOR

Hij heeft al haar jurken tegen de muur gespijkerd en ze vol geplakt met haar bebloede foto's. Alle brieven van hem aan haar en van haar aan hem heeft hij verbrand. De as heeft uitgestrooid over een volkstuintje dat ons paradijs heet. TchernObyl, of TchErnObyl, hoe zeg je dat, heeft toch maar EEN effect gehad hier : de wachtlijsten voor het volkstuintje zijn wat korter geworden. Hij is begonnen aan een lijst favoriete woorden zoals het onlangs vernomen woord zakaanzetstaaltje, en het woord tellurisch, en het woord treefje, maar zelfs die hadden hem niets meer te zeggen, zei hij. Dat ze toch hele dekors laten bouwen voor een cursus over talenkennis! Hij heeft me te eten gevraagd en me een rollade voorgeschoteld afgeblust met rode landwijn. Zo koken eerstejaars studenten, zeg ik, pas op kamers. Hoezo, pas op ? Het ergste vond ie nog dat iedereen zo aardig bleef. Zelfs de vrouw in de kiosk waar hij iedere dag zijn kranten kocht, nog altijd, had gevraagd, gaat het weer een beetje ? Ik kan veel hebben, zei hij, en zij weer : Ach God. Hij heeft een ravage aangericht.

EURIDICE

Hij heeft nooit iets anders gedaan.

AMOR

In z'n gevecht tegen die insecten in z'n kop, echte gekken zeggen stemmen, zei hij, maar ze zitten niet alleen in mijn kop, ze zijn overal en niet denkbeeldig, ontdekte hij de wespental. Iemand leerde hem dat. Een vrouw met drie kinderen die les gaf in computers en ook marmer schilderde. Je neemt een plastic fles, zo'n fles waar bronwater in gezeten heeft en daar knip je het bovenste stuk van af, de kop, de hals, daar waar de fles al dik is, hoe zeg je dat ?

EURIDICE

Het bovenste kwart ?

AMOR

Ja, of het bovenste zesde en dat doe je dan weer omgekeerd, op zijn kop,

in die afgeknipte fles en onderin die fles ligt dan wat zoetigheid, jam, of suikerwater en dan zet je die fles neer waar waspen zijn. Die kruipen er dan in en kunnen er niet meer uit.

EURIDICE

Ze kunnen toch gewoon weer door die afgeknipte hals, ik bedoel, zoals ze ook zijn binnengekomen ?

AMOR

Nee, dat had hij zich ook afgevraagd maar dat marmerende computer-vrouwje met drie kinderen, had gezegd dat ze niet konden ontsnappen, omdat ze altijd proberen om naast de opening te ontsnappen. Ze zoeken altijd het hoogste punt op in een ruimte, en daar is dus geen uitgang. Zegt ie : het zijn net mensen, ze streven altijd naar vlossing, en bevrijding, maar ze zitten blijvend in de val, want ze denken te ontsnappen door het hogere te zoeken. Drie dagen lang heeft hij aan een stuk door gehuild van het lachen.

EURIDICE

Heeft hij ooit een wesp gevangen ?

AMOR

Hij ging op zangles.

(Allen, inclusief Orfeus, Euridice en Amor zingen :

Triomi Amore, e il mondo intero.)

(Euridice alleen op het toneel)

EURIDICE

Een droom. Hij is een stukje papier, ergens tegen het plafond geplakt, in een hoek van de kamer en iedere nacht kom ik dichterbij. Ik, als enige, heb hem ontdekt en iedere nacht... eerst kijk ik alleen maar uit een ooghoek, terwijl ik met een weduwe sta te praten, en de volgende nacht ga ik midden in de kamer staan en wijs al mijn gasten, dat gevolg, op alle foto's, alle schilderijen, alle herinneringen intussen kijk ik alleen naar hem, en tenslotte, weer 's nachts, zet ik een trap neer, nu gaat ze me, denkt hij, maar ik vertrek weer, en de nacht daarna, weer alleen, mijn minnaar heb ik naar boven gestuurd, die trap, zeg ik, heeft te maken met gordijnen, of een lek, een lek ? Ik klim hem op, nu gaat ze me afkrabben, denkt hij, verwijderen, weggooien, maar ik pak een pen uit mijn schort, wat schort ? en ik beschrijf hem : 'Jij bent de koffer, ik ben de reis.' schrijf ik op hem. Ik klim de trap weer af, loop naar de deur, lach hem nog een keer toe en doe het licht uit. De deur is nooit meer opengegaan.

(Euridice alleen op het toneel)